

Motion till riksdagen 2025/26:3296

av Alexandra Anstrell (M)

Förbättrade villkor för utsända och medföljande vid internationell tjänst

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förbättra villkoren för utlandstjänstgöring generellt samt specifikt införa ett uttryckligt skydd för sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för medföljande till personer som är utsända av staten för internationell tjänstgöring och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige bidrar på många sätt internationellt: genom Försvarmaktens utlandsstyrkor, biståndsarbetare, diplomater, civil personal vid internationella organisationer och andra utsända från statliga myndigheter. Dessa insatser stärker både Sveriges internationella engagemang och vår egen säkerhet.

Men familjerna till de utsända påverkas starkt. Ett av de mest uppenbara problemen är att medföljande riskerar att förlora sin sjukpenninggrundande inkomst (SGI) om de lämnar arbetslivet i Sverige för att följa med sin partner på uppdrag utomlands. Detta leder till osäkerhet kring sjukpenning, föräldrapenning och andra socialförsäkringsförmåner trots att familjen ställer upp för Sveriges räkning.

Redan 2017 presenterades utredningen SOU 2017:05 Svensk social trygghet i en globaliserad värld, som behandlar socialförsäkringens tillämplighet vid internationell rörlighet. Utredningen identifierade brister men förslagen har ännu inte lett till förändrad lagstiftning. Resultatet är att rättsosäkerheten kvarstår, och att staten misslyckas med att ge den trygghet som utlovats.

För att fler ska vilja och kunna anta internationella uppdrag, och för att familjer inte ska avskräckas från att följa med, krävs nu konkreta lagändringar.

Följande bestämmelse i socialförsäkringsbalken (2010:110), kapitel 25 (Sjukpenninggrundande inkomst) borde övervägas att ändras till 25 kap. § X Skyddad SGI vid internationell tjänstgöring.

Den som före utlandsvistelsen haft sjukpenninggrundande inkomst i Sverige ska anses behålla denna om han eller hon följer med make, maka, registrerad partner eller sambo som är utsänd av staten för internationell tjänstgöring inom Försvarsmakten, Utrikesdepartementet, Sida eller annan statlig myndighet.

SGI-skyddet gäller under den tid utlandstjänstgöringen pågår samt högst tre månader efter hemkomst.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om tillämpningen av denna bestämmelse.

Försäkringskassan bör ges i uppdrag att ta fram tydliga riktlinjer för handläggning av SGI-skydd för medföljande.

Förslaget innebär att fler personer behåller sin SGI trots att de inte arbetar i Sverige under utlandsvistelsen. Det leder till ett visst ökat utbetalningstryck i sjukpenning- och föräldraförsäkringen.

Regeringens tidigare beräkningar i samband med SOU 2017:05 visar dock att antalet berörda hushåll är begränsat. Antalet utsända och deras medföljande ligger på en nivå om några hundra per år. Kostnadsökningen för staten bedöms därför bli marginell i relation till de totala utgifterna för socialförsäkringen, men vinsten i form av ökad rekryteringsförmåga, uthållighet och rättvisa bedöms vara betydande.

Utgifterna kan rymmas inom befintligt anslag för sjukpenning och föräldrapenning, varför förslaget bedöms vara budgetneutralt.

Genom att införa ett uttryckligt skydd för medföljandes SGI vid internationell tjänstgöring skapar vi rättvisa och trygghet för de familjer som ställer upp för Sverige. Detta stärker statens trovärdighet, underlättar rekrytering och bidrar till en uthållig svensk närvaro i internationella insatser.

Alexandra Anstrell (M)